

Ιωάννης Ρέντζος

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ

日本物語 [Nihon monogatari] (にっぽん ものがたり)

Παρασκευή 10/11/2017 * 19.00 - 21.00 * Δ' όρ., Αΐθ. ΣΤΥΛ. Γ. ΚΟΡΡΕ

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ: Η ΓΡΑΦΗ

«ΠΕΝΗΝΤΑ ΚΑΙ ΠΕΝΗΝΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΥΟ ΧΙΛΙΑΔΕΣ "ΓΡΑΜΜΑΤΑ"»

ΟΙ ΚΙΝΕΖΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ KANJI

Η ανάγνωση των ιαπωνικών δυσχεραίνεται λόγω της παρουσίας των κινέζικων χαρακτήρων kanji, των «ιδεογραμμάτων». Και μάλιστα η δυσκολία είναι ιδιαίτερη επειδή αυτοί σε άλλα συμφραζόμενα διατηρούν την παραδοσιακή κινέζικη απόδοσή τους (ανάγνωση «ον», **on yomi**) και σε άλλα αποδίδονται με ιαπωνικό τρόπο (ανάγνωση «κουν», **kun yomi**). **Οι κινέζικοι χαρακτήρες που χρησιμοποιούνται στα ιαπωνικά (εκτός ειδικών χρήσεων) είναι περίπου 2000.**

Στη σύγχρονη ιαπωνική γλώσσα πάντως συνυπάρχει η κινεζική ανάγνωση κάθε χαρακτήρα kanji με βάση την αρχαία προφορά και η ιαπωνική ανάγνωση με βάση τη σημασία του χαρακτήρα kanji. Είναι όπως εάν δεχόμασταν στα ελληνικά να διαβάζαμε κανονικά «**ΝΕΡΌ**» αλλά π.χ. το «**ΝΕΡικό**» να το διαβάζαμε «**ΥΔΑΤικό**». Να δύο απλά παραδείγματα διπλής ανάγνωσης. Πρώτα έχουμε τη σημασία της λέξης και μετά τον χαρακτήρα kanji, την ανάγνωση «ον» και την ανάγνωση «κουν»:

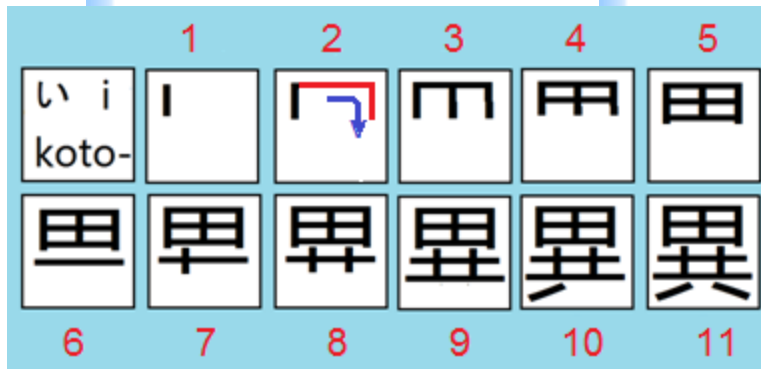
ΣΗΜΑΣΙΑ	KANJI	ON	KOYN
βουνό	山	san	yama
ποταμός	川	sen	kawa

Ο μηχανισμός της γραφής των χαρακτήρων kanji επιτρέπει να τους αναγνώσουμε ευκολότερα με σκοπό να τους αναζητήσουμε σε λεξικό. Εκεί βρίσκονται ταξινομημένοι ανάλογα με το πλήθος των στοιχείων τους, δηλαδή των γραμμών που τους αποτελούν. Για όποιον/-α ιαπωνομαθή έχει περάσει στο στάδιο συστηματικής χρήσης της γραφής/ανάγνωσης, η αναγνώριση, η σωστή θέση και η διαδοχή (πρώτη, δεύτερη

κ.λπ.) των συστατικών γραμμών κάθε χαρακτήρα, που κάποτε ήταν πινελιές, επιταχύνει τη γραφή και περιορίζει κάποιες δυσκολίες που οφείλονται σε ιδιόζοντα τρόπο γραφής.

Ας πούμε πως συναντήσαμε το χαρακτήρα **異** σε ένα κείμενο ή μια επιγραφή και **αναζητούμε τη σημασία του σε ένα έντυπο λεξικό**. Οι αποδόσεις του χαρακτήρα είναι koto- και i-.

Ο μηχανισμός αναζήτησης βασίζεται στην καταμέτρηση των «πινελιών» που απαρτίζουν το χαρακτήρα. **Τους μετρούμε. Είναι 11**. Η γενική αρχή είναι να σχεδιάζονται όλα τα συνιστώσα στοιχεία **με φορά από τα αριστερά προς τα δεξιά και από πάνω προς τα κάτω**. Αντί για άλλες λεπτομέρειες, συγκρατούμε πως κυρίαρχη φορά είναι «από επάνω αριστερά, κάτω δεξιά».

Ανατρέχουμε π.χ. στο λεξικό χαρακτήρων kanji (Vaccari) όπου, από τη σελίδα 204 έως τη σελίδα 241, είναι ταξινομημένοι οι χαρακτήρες με 11 πινελιές. Το χαρακτήρα που αναζητούμε τον ταυτοποιούμε στη μέση της σελίδας 226 μαζί με την ερμηνεία του και την περιγραφή του.

異	<i>kotonáru</i> to differ from, to vary <i>mezurashíi</i> strange, uncommon i
1 異教 2 異人 3 異状 4 異常 5 異存 6 異名	1 <i>ikyō</i> foreign religion, paganism 2 <i>ijin</i> a foreigner, an alien 3 <i>ijō</i> the matter, something wrong, an accident 4 <i>ijō</i> abnormality 5 <i>izōn</i> objection 6 <i>imyō</i> nickname

Στα ιαπωνικά κείμενα υπάρχουν και τα απλούστερα **γραμματικά συλλαβογράμματα hiragana** και τα επίσης απλούστερα **συλλαβογράμματα μεταγραφής ξένων λέξεων katakana** που τα ελαφραίνουν στο μάτι. Στην παρακάτω εικόνα, τα **κόκκινα** είναι τα κινέζικα kanji και τα **μαύρα** είναι τα ιαπωνικά hiragana. Όπως βλέπουμε τα kanji αντιπροσωπεύουν περί τα 40% του συνολικού κειμένου.

今この腕に流れる 青い火があるなら 振り返る君の手を引いて

Μεταφράσαμε στο Google (χωρίς αναθεώρηση) στα ιαπωνικά και στα κινεζικά το γνωστό μύθο του Αισώπου για το βοσκό που αστειευόταν και φώναζε «**λύκος στα πρόβατα**» χωρίς να υπάρχει λόγος. Ας δούμε τις πρώτες γραμμές. **Ποιο είναι το ιαπωνικό κείμενο και ποιο το κινέζικο;**

ΚΕΙΜΕΝΟ 1	ΚΕΙΜΕΝΟ 2
村から十分に離れて彼の群れを率い羊飼いは、常にここで冗談に従事しています。彼は、オオカミが羊を攻撃することを叫んで、彼の救助に村人と呼ばれます。村人たちはおびえていたと飛び出した二、三回は、その後、彼らは当惑戻りました。[...].	从村里领导他的羊群远远不够的一个牧羊人，不断从事笑话在这里。他呼吁村民们把他救，喊狼攻击他的羊。两三次村民们惊恐的冲了出去，随后就回迷惑。但最终它发生狼却出现了。虽然他们洗劫了羊群，呼吁帮助村民牧羊人[...].

Πρέπει όμως να συμπληρώσουμε πως τα πολύ μικρά κείμενα, όπως οι τίτλοι ειδήσεων, οι επικεφαλίδες καταστάσεων, οι καθοδηγητικές πινακίδες (π.χ. **ΕΙΣΟΔΟΣ, 出口, deguchi**) και οι πινακίδες καταστημάτων μπορεί να παραλείπουν τα σαφώς ιαπωνικά συλλαβογράμματα και να έχουν μόνο κινέζικα ιδεογράμματα. Φυσικά, με εξαιρέσεις και εδώ, π.χ. για το **ασανσέρ, που λέγεται erebētā από την αμερικανική λέξη elevator**. Στις πινακίδες αυτό γράφεται **エレベーター**. Οι παύλες δείχνουν το μακρό ε... και α... όπως και οι επιγραμμές στο ē και το ā.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΛΛΑΒΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ HIRAGANA

Όπως είπαμε πιο πάνω, μαζί με τους κινέζικους χαρακτήρες kanji συντίθενται στις λέξεις και άλλοι μικρότεροι χαρακτήρες. Έτσι ένα από τα τρία υποσυστήματα γραφής της ιαπωνικής γλώσσας είναι τα **συλλαβογράμματα hiragana (平仮名, σε hiragana : ひらがな)**. Μέσα σε ένα κείμενο αυτά αποτελούν το μισό και περισσότερο της συνολικής έκτασης. Χρησιμοποιούνται για συνηθισμένες λέξεις - έννοιες αλλά κυρίως για τα γραμματικά στοιχεία τέτοια όπως οι **καταλήξεις των ρημάτων** και τα **πολυάριθμα εγκλιτικά**.

Τα συλλαβογράμματα hiragana έχουν επίσης μια προνομαϊκή χρήση για την επεξήγηση ή υπενθύμιση της ανάγνωσης των χαρακτήρων kanji ενός κειμένου, που ο συντάκτης ή ο σχολιαστής ενός κειμένου θεωρούν σπάνιους ή άγνωστους στο ευρύτερο κοινό.

Τα hiragana χρησιμοποιούνται και σε εκδόσεις για παιδιά ή σε βοηθήματα εκμάθησης της γλώσσας από ξένους. Ως βοηθητικά εργαλεία τοποθετούνται πάνω ή δεξιά από τον επεξηγούμενο χαρακτήρα και αποκαλούνται furigana «φουριγκάνα» (振り仮名 σε hiragana ふりがな). Πριν από τις μεταρρυθμίσεις της ιαπωνικής γραφής και τον περιορισμό των χρησιμοποιούμενων κινεζικών χαρακτήρων kanji, η χρήση των φουριγκάνα ήταν, προφανώς, περισσότερο διαδεδομένη, αφού οι ανάγκες ήταν περισσότερες.

Στους σταθμούς βλέπουμε τα ονόματα με χαρακτήρες kanji, με hiragana και λατινικά ή αγγλικά (που τα λέμε romaji).

ΤΑ ΣΥΛΛΑΒΟΓΡΑΜΜΑΤΑ HIRAGANA									
	K	S	T	N	H	M	Y	R	W
あ a	か ka	さ sa	た ta	な na	は ha	ま ma	や ya	ら ra	わ wa
い i	き ki	し shi	ち chi	に ni	ひ hi	み mi		り ri	
う u	く ku	す su	つ tsu	ぬ nu	ふ fu	む mu	ゆ yu	る ru	ん n
え e	け ke	せ se	て te	ね ne	へ he	め me		れ re	
お o	こ ko	そ so	と to	の no	ほ ho	も mo	よ yo	ろ ro	を wo

Ο συνοπτικός πίνακας των hiragana περιέχει 46 συλλαβογράμματα ως αποτέλεσμα (χοντρικά) του συνδυασμού πέντε φωνηέντων (a, i, u, e, o) με εννέα σύμφωνα (k, s, t, n, h, m, y, r, w). Μετρούμε και τα πέντε φωνήεντα και προσθέτουμε επίσης και το

συλλαβικό n. Επισημαίνουμε πως δεν υπάρχει απόλυτη συμμετρία. Για παράδειγμα, για το **ㇿ** που θα ήταν **si** η πραγματική απόδοση είναι shi, και έτσι το αποδίδει η «μεταγραφή **Herburn**». Επίσης για το **ㇽ** που θα ήταν **ti** η πραγματική απόδοση είναι chi. Τέλος για το **ㇾ** που θα ήταν **tu** η πραγματική απόδοση είναι tsu. Εξάλλου, υπάρχουν και μερικά κενά.

Ο πίνακας συμπληρώνεται με τα συλλαβογράμματα που έχουν ηχηρό σύμφωνο (π.χ. g, が^g = ga) και υπερωικό σύμφωνο (π.χ. k^y, きよ = kⁱ + ^yo = kyō).

ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΛΛΑΒΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΚΑΝΑ

Το τρίτο από τα συστήματα (υποσυστήματα) γραφής της ιαπωνικής γλώσσας είναι τα **συλλαβογράμματα katakana** (片仮名, σε hiragana: **かたかな**). Αυτά χρησιμοποιούνται στη **μεταγραφή ξένων λέξεων** οι οποίες έχουν διατηρηθεί χωρίς μετάφραση στην ιαπωνική γλώσσα. Και τα ξένα ονοματεπώνυμα, όταν δεν αποδίδονται λατινόγραπτα, τα βλέπουμε στο κείμενο σε katakana. Συνεπώς είναι σπάνια στα κείμενα. Όταν όμως διαβάζουμε ένα κείμενο **π.χ. με ονόματα ξένων τραγουδιστών και τίτλους ξένων τραγουδιών**, τότε τα katakana βρίσκονται σε μεγάλη αναλογία. Το επόμενο σημαίνει «Το χριστουγεννιάτικο άλμπουμ του Έλβις» από τα αγγλικά *Elvis' Christmas Album*, δηλαδή: **エルヴィス・クリスマス・アルバム** (Eruvisu Kurisumasu Arubamu).

ΤΑ ΣΥΛΛΑΒΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΚΑΝΑ									
	K	S	T	N	H	M	Y	R	W
ア a	カ ka	サ sa	タ ta	ナ na	ハ ha	マ ma	ヤ ya	ラ ra	ワ wa
イ i	キ ki	シ si shi	チ ti chi	ニ ni	ヒ hi	ミ mi		リ ri	
ウ u	ク ku	ス su	ツ tu tsu	ヌ nu	フ fu fu	ム mu	ユ yu	ル ru	ン n
エ e	ケ ke	セ se	テ te	ネ ne	ヘ he	メ me		レ re	
オ o	コ ko	ソ so	ト to	ノ no	ホ ho	モ mo	ヨ yo	ロ ro	ヲ wo

Και αυτός ο πίνακας συμπληρώνεται με τα συλλαβογράμματα που έχουν ηχηρό σύμφωνο (π.χ. g, が^g = ga) και υπερωικό σύμφωνο (π.χ. k^y = きよ = kⁱ + ^yo = kyō).